

Cumhuriyet Tarihine Kronolojik Bakış (II)

İçeriği Yazan: [Sevda EĞER](#) [1] Zaman: Paz, 25/04/2010 - 00:10

Yazar: Sevda EĞER

“Neler yapmadık ?u vatan için<?xml:namespace prefix = o />

Kimimiz öldük, kimimiz nutuk söyledik!”

Orhan Veli

K?s?m 2: 1959 1968

1959 02 Ocak Küba'y? oligar?ik bir diktatörlükle yöneten Amerikan i?birlikçisi Batista'ya kar?? sava?an, Fidel Castro önderli?indeki gerillalar Batista diktatörlü?ünü devirdiler.

1959 21 Ocak CHP'nin yay?n organ? olan **Ulus Gazetesi**'nin 'Nal?nc? Keseri' ba?l?kl? yaz?n?n yay?nlanmas? gerekçesi ile yaz? i?leri müdürü **Ülkü Arman** ve **Yakup Kadri Karaosmano?lu**'nun birer y?l hapse mahkum olmas?.

1959 22 Ocak ?zmir Toplu Bas?n Mahkemesi, **Demokrat ?zmir Gazetesi** yaz? i?leri müdürü **?eref Balç?k**'a 15 gün, gazetenin sahibi **Adnan Düvenci**'ye 1 y?l mahkumiyet verdi.

1959 23 Ocak Vatan Partisi davas? ba?lad?. **Dr. Hikmet K?v?lc?ml?** ile 47 ki?i komünizm propagandas? yapmakla suçland?. Savc? 5 y?ldan 15 y?la kadar hapis istedi.

1959 26 Ocak Ankara Telgraf Gazetesi sahibi **Fethi Giray** cezaevine girdi.

1959 17 ?ubat ba?bakan **Adnan Menderes**'i Londra'ya götüren uçak dü?tü. 16 ki?i öldü **Adnan Menderes** kurtuldu.

1959 11 Mart Ankara Toplu Basın Mahkemesinde, **Vatan Gazetesi**'nde ç?kan bir yaz?dan dolayı yarg?lanan **Ulus Gazetesi** yaz? i?leri müdürü **Ülkü Arman** 1 yıl 4 ay hapis, 4 bin lira a??r para cezas?na mahkum oldu.

1959 12 Mart Haber Gazetesi'nin sahibi **Vedat Refio?lu** usulsüz tekzip yay?nlamaktan hapis cezas? aldı. **Ulus Gazetesi**'nde yay?mlanan yabancı bir makale sebebiyle **Ülkü Arman**'a 16 ay hapis cezas? verildi. **Ulus Gazetesi** 1 ay kapat?ld?.

1959 20 Mart Akis Dergisi yaz? i?leri müdürü **Yusuf Ziya Ademhan**, Ankara Toplu Basın Mahkemesinde 1 yıl hapse mahkum edildi. Dergi 1 ay kapat?ld?.

1959 23 Mart Ankara'da yay?nlanan **Öncü Gazetesi**'nin süresiz olarak kapat?lması?

1959 25 Nisan CHP'li **Kemal Sat?r**'ın ?skenderun'da yapt??? konu?may? yay?nlad??? gerekçesi ile dava aç?lan **Ulus Gazetesi** yaz? i?leri müdürü **Beyhan Cenkçi**'nin 10 ay hapse mahkum edilmesi. Gazetenin 1 ay kapat?lması?.

1959 11 Kasım ?ran ?ah? **R?za Pehlevi**'ye yay?n yoluyla hakaret ettikleri gerekçesi ile **Akis Dergisi**'nden **Kurtul Altu?** ve **Do?an Avc?o?lu**'nun 3 ay 15 gün hapse mahkum olması?.

1959 19 Kasım Gazeteci **Ülkü Arman**'ın hapiste bulundu?u s?rada, basın üzerindeki bask?lar? protesto etmek üzere 9 gün sürecek aç?lık grevine ba?laması?.

1959 17 Aralık 40 Kürt ayd?n? 'bölücülük' iddias?yla tutuklandı. 'K?rk dokuzlar davası' ad?yla bilinen dava sonucunda 40 ayd?n de?i?ik bölgelere sürüldü.

1959 19 Aralık Uluslararası Basın Enstitüsü'nün **Vatan Gazetesi** sahibi **Ahmet Emin Yalman**'a yönelik cezalar? ele?tiren aç?klamas? yasaklandı. Yasa?a uymayan **Demokrat İzmir Gazetesi** toplat?ld?. Matbaa kordon altına alındı. Gazete paketleri parçaland?.

1960 08 Nisan İstanbul'da Beyazıt Mitingi'nin yapılması?. Polisin müdahalesi sonucu polis kur?unuyla **Turan Emeksiz** ve **Nedim Özpulat**'ın vurularak öldürülmesi.

1960 28 Nisan Demokrat Partinin partizanca uygulamalarından dolayı Ankara'da üniversite gençlerinin eylemlerinin başlaması.

1960 27 Mayıs Orgeneral Cemal Gürsel komutasında askeri darbe yapıldı. Anayasadan yürürlükten kaldırıldı. Hükümetin görevden uzaklaştırıldı.

1960 14 Kasım Yassıada duruşmalarında eski Dışişleri Bakanı **Fatin Rüştü Zorlu**'yla ilgili döviz kaçakçılığı davasından başlaması.

Aynı gün **Adnan Menderes**'in 'bebek davası'nda delil olarak bebeğin kemiklerinin Ankara'dan getirilmesi.

1960 29 Kasım Menderes hükümetinin devlet radyosunu parti yayını organı olarak kullanmakla suçlandı davanın başlaması

1960 30 Aralık Uluslar arası Para Fonu, IMF ve Avrupa Ekonomik Birliği Teşkilatı'nın Türkiye'ye kredi vermeyi kabul etmesi

1961 03 Ocak Başbakan'ın bir Kürt devleti kurmayı istemekle suçlanan 49 kişinin yargılanmasına başlandı

1961 04 Ocak Bakanlar Kurulu toplu olarak istifa etti

1961 05 Ocak 6-7 Eylül Olayları davası sonuçlandı. **Adnan Menderes, Fatin R. Zorlu ve İzmir eski valisi Kemal Hadımlı** suçlu bulundu.

1961 22 Ocak İstanbul'da 300 cam işçisi toplu iş sözleşmeli sendika kurma ve grev yapma hakkı için bir toplantı yapıldı.

1961 24 Ocak Yassıada duruşmalarında Başbakan **Altay Ömer Egesel**'in indirilmişi başbakan **Adnan Menderes**'in idamını istemesi.

1961 02 Mart Türkiye'nin demokratik hak ve özgürlükler konusunda Avrupa Konseyi'ne güvence vermesi.

1961 25 Mart ?dam cezalar?n?n halka aç?k alanlarda de?il de cezaevi bahçelerinde infaz edilmesine karar verilmesi

1961 10 Nisan Hamallar Cemiyeti, ?stanbul Belediyesi'nin emekli subaylar? hamal kahyas? yapmas?n? protesto etti.

1961 16 Eylül Yass?ada duru?malar? sonunda idama mahkum edilen **Demokrat Parti** yöneticilerinin infaz edilmesi

1961 13 Kas?m Üniversiteye giremeyen ö?rencilerin ?stanbul'da yapt??? gösteriye polis müdahale etti.

1961 27 Kas?m ?stanbul polisinin baca??nda Moskova yazan kargay? tutuklayarak gözetim alt?na almas?.

1961 21 Aral?k Ankara üzerinde patlayarak Ulus'a dü?en ?ngiliz uça?? 27 ki?inin ölümüne neden oldu.

1962 22 ?ubat Albay **Talat Aydemir**'in Harp Okulu ö?rencilerinin deste?iyle Ankara'da hükümete kar?? gerçekle?tirmek istedi?i darbe giri?iminin ba?ar?s?z olmas?, Albay'?n yakalan?p idam edilmesine sebep olacakt?.

1962 24 Ekim Türkiye, ABD'nin Küba'y? denizden ablukaya alma karar?n? kay?ts?z ko?ulsuz destekledi?ini aç?klad?. Türkiye ekonomik abluka karar?n? uygulayan ilk ülke oldu.

1962 07 Kas?m Uluslararası 'evlilik oluru', 'en dü?ük evlilik ya??' ve 'evliliklerin yaz?m? sözleşmesi' kabul edildi. Türkiye sözleşmeyi onaylamad?.

1962 25 Aral?k Cumhuriyet Gazetesi yazar? **Kayhan Sa?lamer**'in 'Sosyalizm mi

Liberalizm mi' ba?l?kl? yaz?s?ndan dolay? tutuklanmas?.

1963 03 Ocak Bir çevirisinden dolay? **Adnan Bend** ve **Ataç Dergisi** sahibi **Af?ar Timuçin**'in tutuklanmas?.

1963 07 Ocak Cibali Tütün Fabrikas?'nda 3500 i?çinin yemek boykotu yapmas?.

1963 28 Ocak Kavel Kablo Fabrikas?'nda 170 i?çi ç?kar?lan 4 arkada?lar?n?n durumunu protesto etmek için oturma grevi yapt?.

1963 13 ?ubat Ankara Valili?i taksilerde pikap çal?nmas?n? yasaklad?. Tüm pikaplar söküldü.

1963 14 ?ubat Kayel'de eylem yapan i?çilere polis müdahale etti. 9 i?çi yaraland?.

1963 30 Mart Sa?l?k sorunlar? nedeniyle önce tahliye ettirilip gelen tepkiler üzerine cezas? ertelenen Celal Bayar karar? protesto etmek için açl?k grevine ba?lad?.

1963 01 Kas?m Grev yasas?n?n ç?kar?lmas?n?n ard?ndan ilk büyük grev Triko Lastik Fabrikas?'nda 1030 i?çinin kat?l?m?yla ba?lad?.

1963 07 Kas?m Bursa Belediyesi'nin 222 i?çisi yasal olarak greve gitti. ??çiler Motorlu Ta??t ??çisi Sendikası'na ba?l?yd?.

1963 13 Kas?m Bir çok yerde grev uygulayan Lastik ?? Sendikası Ba?kan? **R?za Kuas** tutukland?.

1964 04 ?ubat 20-21 Mayıs olaylar? san?klar?ndan **Talat Aydemir, Fethi Gürcan, Osman Deniz, Erol Dinçer**'in idam cezaları TBMM'de onayland?.

1964 01 Mart Coca Cola'n?n dünya üzerindeki 1109'uncu fabrikas?n?n 14 milyon Lira sermaye ile ?stanbul'da aç?lmas?.

1964 05 Kasım Türkiye-Sovyetler Birliği Kültür Anlaşması imzalandı.

1964 29 Kasım Adalet Partisi 2. Büyük Kongresi yapıldı. Genel Başkanı Amerika Morison Şirketinin Türkiye temsilcisi olan Devlet Su İşleri eski genel müdürü ve Isparta Milletvekili **Süleyman Demirel** getirildi.

1965 31 Ocak Sağlık Bakanlığı açıldı: Türkiye'de ortalama insan yaşı 33 yıl.

1965 09 Mart Zonguldak Kömür İşletmeleri direnişinde **Satım Tepe** ve **Mehmet Çandar** isimli işçilerin müdahale eden polisler tarafından öldürülmesi.

1965 10 Mart Zonguldak'ta 1500 maden işçisinin greve başlaması.

1965 28 Mart ABD'de **Martin Luther King** önderliğinde 25 bin kişi ırk ayrışmasına karşı insan hakları için yürüdü.

1965 30 Mart Milli Birlik Komitesi eski üyeleri, darbeci 14'lerden **Alpaslan Türkeş**, **Muzaffer Özdağ**, **Dündar Taşer**, **Rifat Baykal**, **Ahmet Er** Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'ne katıldı.

1965 15 Nisan Türk Tiyatrocular Sendikası'na bağlı tiyatrocuların greve gitmesi.

1965 17 Aralık Öğrenci gençliğinin örgütlenmesinde önemli yer edinmiş Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun kurulması

1966 12 Ocak Fikir suçları'nın (141. ve 142. maddeler) af kapsamına alınması talebi reddedildi. Vergi ve döviz kaçakçılığı suçları af kapsamına alınmadı.

1966 31 Ocak Paşabahçe İşçi ve Cam Fabrikası'nda çalışan 2400 işçinin daha iyi yaşam ve çalışma koşulları için greve gitmesi.

1966 07 Şubat İzmir Kula ve Yün Mensucat Fabrikası'nda 70 gündür süren greve polis müdahale etti. 25 işçi, 4 gazeteci, 8 er, 13 polis yaralandı.

1966 12 Şubat Milli Eğitim Bakanı **Orhan Dengiz** 'mamehatip okulları kalkmamız için gereklidir' dedi.

1966 12 Mart Ankara Atatürk Lisesi'nde 15 yaşında bir öğrenci, öğretmenin verdiği 'bir dünya lideriyle Atatürk'ü karşılasayın' ödevinde Mustafa Kemal Atatürk'ü Lenin'le karşılasadıkları için tutuklandı.

1966 19 Mart Milli Türk talebe Birliği İstanbul'da Komünizmi karşıtı mitingini yaptı.

1966 03 Nisan Başbakan **Süleyman Demirel** konuştu: Türkiye'de Amerikan üssü yoktur Amerikan tesisi vardır.

1966 21 Nisan İstanbul Teknik Üniversitesi'nde Başbakan Süleyman Demirel'i yuhalayan öğrencilerin Adalet Partililer tarafından taşlanması.

1966 05 Kasım Üniversiteye giremeyen 300 öğrencinin İstanbul Üniversitesi'ni işgal etmesi.

1967 29 Ocak Yazar **Hasan Hüseyin Korkmazgil**'in Kızılarmak isim kitabında Komünizm propagandası yaptı diye gerekçesi ile tutuklanması.

1967 06 Şubat Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın Batman Rafinerisi'nde 1900 işçi ile grev başladı.

1967 13 Şubat Türk-İş'ten ayrılan Türkiye Maden-İş, Lastik-İş, Basın-İş, Başmısız Gıda-İş sendikaları birleşip Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nu kurdu.

1967 17 Şubat Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye Öğretmenler Sendikası Genel Başkanı **Feyzullah Ertuğrul**'u Elazığ'da bir köyüne öğretmen olarak atadı.

1967 06 Nisan New York'ta 200 bin ki?i bir gösteri düzenleyerek Vietnam sava??n? k?nad?.

1967 07 Kasım İstanbul Teknik Üniversitesi'ndeki sol görüşlü öğrenciler özel yüksekokullar? protesto için boykota ba?lad?.

1967 09 Aralık Ankara'da sol görüşlü üniversite öğrencileri NATO'ya kar?? direni? mitingi düzenledi.

1968 20 Ocak Ortado?u Teknik Üniversitesi öğrenci olaylar? nedeniyle süresiz olarak kapat?ld?.

1968 05 Şubat İçişleri Bakanı **Faruk Sükan** Türkiye ??çi Partisi'nin Suriye Baas Partisi'yle ba?lant?s? olu?unu ileri sürdü ve "Bilimsel sosyalistlerin nefes al??lar?n? bile biliyoruz" dedi.

1968 06 Şubat Kozlu'da 10 bin maden işçisi işba?? yapmad?.

1968 07 Şubat Zonguldak'ta 7 bin işçinin Maden İşçileri Sendikası'n? basması.

1968 21 Şubat Milli Eğitim Bakanı **İlhami Ertem**: Gayemiz her ilde bir imam-hatip okulu açmak.

1968 25 Şubat Taksim'de 2. Uyan?? Mitingi'nin yapılması.

1968 02 Nisan 308 akademisyenin NATO ile ilişkilerin yeniden ele alınması istemesi

1968 08 Nisan ODTÜ'de öğrencilerin rektörlük binası'n? işgal etmesi

1968 12 Nisan Nazım Hikmet'in 'Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim' adlı kitabın yayınlad??? için tutuklanan **Mehmet Ali Ermi**'in sorgu sıras?nda ölmesi.

1968 14 Nisan Seçim kampanyasın? ba?latan **Şmet Şnönü**: Tek rakibimiz ??çi Partisi'dir.

1968 24 Nisan ?TÜ Makine Fakültesi Dekan? **Saffet Müftüo?lu** sa?c? bir ö?rencinin b?çaklamas? sonucu öldü.

1968 30 Ekim Dev-Genç üyesi gençlerin Samsun'dan Ankara'ya 'Tam ba??ms?zl?k için Mustafa Kemal yürüyü?ünü ba?latmas?.

1968 10 Kas?m Tam ba??ms?zl?k için Mustafa Kemal yürüyü?ünü Samsun'dan ba?latan Dev-Genç üyeleri An?tkabir'e çelenk koyarak yürüyü?ü tamamlad?.

(Sürecek...)

Kaynaklar

1. A. Timur ?LG?Ç; Tarihte Neler Olmad? ki- Dünya ve Türk Tarihi Kronolojisi (Pelikan Yay?nlar?)

iletisim@PolitikaDergisi.com [2]

[\[Bu yazı, Politika Dergisi Sayı 21’de yer almıştır. Tüm fazladan özellikleri ile özgün sayıyı indirmenizi salık veririz. Sayı 21’i indirmek için buraya tıklayınız\]](#)^[3]

Yorumlar

emeklerinize sağlık.

İçeriği Yazan: İrfan DEĞİRMENCİ Zaman: Pzt, 26/04/2010 - 08:49

çok teşekkürler. hayretle ve ilgiyle okudum..
devamını merakla bekliyorum.

Teşekkür ederim

İçeriği Yazan: Sevda EĞER Zaman: Per, 29/04/2010 - 08:27

Bir şeyler hafızalardan iyice silinmeden kurtarıldı ise, ne ala :)

- [E-Dergi Yazıları](#) [4]
- [İç Siyasa](#) [5]
- [Tarih](#) [6]

Kaynak URL (08/05/2024 - 07:58 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/makale/cumhuriyet-tarihine-kronolojik-bakis-ii>

Bağlantılar:

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/sevda-eger>

[2] <mailto:iletisim@PolitikaDergisi.com>

[3] <http://www.politikadergisi.com/sites/default/files/PD21.zip>

[4] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/e-dergi-yazilari>

[5] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>

[6] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/tarih>